

YARGITAY

21. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2014/19363
Karar No.	2015/16748
Tarihi:	17.09.2015

İlgili Kanun / Madde

506 S. BK. /77

- ***İŞÇİYE ÖDENEN HARCIRAHLARIN (YOLLUK) PRİME ESAS KAZANÇTA DİKKATE ALINMAYACAĞI***
- ***YOLLUKLARDAN (HARCIRAH) PRİM KESİLEMEYECEĞİ***

ÖZETİ

506 sayılı Yasa'nın 77. madde 1. fıkrasında prim hesabında göz önünde tutulacak kazançlar belirtilmiş, 2. fıkrasında ise bunun istisnaları gösterilmiştir. Fıkra ifade edildiği biçimde yolluklar prim hesabında nazara alınmazlar ve prime tabi tutulmazlar. Bu Ödeme ücret ve benzeri ödemelerden tamamen farklı nedenlere dayanır. İşin karşılığı olmaktan ziyade işçinin görevi sırasında ihtiyaçlarını (otel, yemek vs. ihtiyaçları) karşılama amacına dayalıdır.

Harcirah (yolluk) işçinin görevli bulunduğu yerden başka yerlere geçici görevle gönderilirken yapacağı ek masrafa karşılık yapılan ödemeler olup, davalı işyeri tarafından her sefer için yapılan ödemelerin bu mahiyette kaldığı şüphesizdir. Çünkü davalı işyeri davacıya ücreti dışında sefer başına Ödeme yaparken asıl amacı davacının yapacağı ek masrafları karşılamak olup, onun ücretini artırmak gibi bir amaç içinde değildir.

Mahkemece, yukarıda açıklanan esaslar doğrultusunda davacıya yapılan ödemelerin 506 sayılı yasanın 77. maddesinin 2. fıkrasında belirttiği şekilde yolluklar kapsamında kalması nedeniyle prime esas kazançlar arasında sayılamayacağı göz önünde bulundurularak davanın reddi yerine yazılı şekilde hüküm kurması usul

ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir..

Davacı, davalılardan işverenlere ait işyerinde geçen çalışmalarının tespitine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, isteğin kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davalılardan Kurum, Ulusoy Seyahat Nakliyat A.Ş ve Ulusoy Uluslararası Nakliyat Ve Ticaret A.Ş vekillerince ve Ulusoy Otomotiv Sanayi Ve Ticaret A.Ş ve Ulusoy Denizcilik A.Ş tarafından temyiz edilmesi ve Ulusoy Uluslararası Nakliyat Ve Ticaret A.Ş vekili tarafından duruşma talep edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Bahar Kılınç tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan ve temyiz konusu hükme ilişkin dava, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438. maddesinde sayılı ve sınırlı olarak gösterilen hallerden hiçbirine uymadığından Yargıtay incelemesinin duruşmalı olarak yapılmasına ilişkin isteğin reddine karar verildikten sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

Dava, 09.03.1995 ile 22.4.2009 tarihleri arasında davalı işyerinde tır şoförü olarak çalışan davacının asgari ücret ve sefer primi usulü çalışmasından dolayı esas kazancının tespiti ve bu durumda eksik hesaplanan primlerinin tamamlanması tahsili istemine ilişkindir.

Mahkemece, ilamında belirtildiği şekilde davanın kabulüne karar verilmiştir.

Uyuşmazlık davacının tır şoförü olarak çalıştığı dönemde asgari ücretin haricinde sefer başına aldığı harcırah (yolluk, sefer parası...vs.) miktarının prime esas kazançlar arasında sayılıp sayılmayacağı noktasında toplanmaktadır.

Dosyadaki kayıt ve belgelerden; davalı işyerinin taşımacılık mahiyetinde 406551, 165253, 452901, 185640 s. s. numaralan ile Kanun kapsamında olduğu, davacı adına 09.03.1995-22.4.2009 tarihleri arasında asgari ücrete yakın prim üzerinden hizmet bildiriminde bulunduğu ve davacı tarafından davalı aleyhine açılan işçi alacağı dosyasının davacının feragati nedeniyle red ile sonuçlandığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, davacının tır şoförü olarak asgari ücretten çalışmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, taraflar arasında görülen alacak ve alınan birlikişi raporu gerekçesiyle davanın kabulü ile davacının davalı işyerinde geçen çalışma döneminde prime esas kazancının asgari ücretin 2.90 katı olduğunun tespitine hükmedilmiştir. Uyuşmazlık konusu husus, davacının çalıştığı dönemde prime esas kazancına davalı işyerinden harcırah(yolluk veya sefer primi) adı altında yapılan ödemelerin eklenip eklenmeyeceği noktasında toplanmaktadır.

Hizmet veya ücret tespitine yönelik davalarda, davacının çalışmasının gerçekliği, işin ve işyerinin kapsam ve niteliği dikkate alınarak, ücretinin ve davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına, davalı işveren tarafından Ödenen ve ödenmesi gereken primlerin miktarının belirlenebilmesi amacıyla, prime esas kazancın tespitinde, gerçek ücretin esas alınması koşuldur. Davanın niteliği gereği, çalışma olgusunun her türlü delille ispatlanabilmesine karşılık ücretin ispatında bu denli bir serbestlik söz konusu değildir. Çalışma olgusunun her türlü delille kanıtlanması olanağı bulunmakla birlikte; Hukuk Genel Kurulu'nun 2005/21-409 Esas, 2005/413 Karar sayılı kararında da belirtildiği üzere ücret alma iddialarının yazılı delille kanıtlanması zorunluluğu bulunmaktadır. HMK 200. maddesi, Bir hakkın doğumu, düşürülmesi, devri, değiştirilmesi, yenilenmesi, ertelenmesi, ikran ve itfası amacıyla yapılan hukuki işlemlerin, yapıldıkları zamanki miktar ve değerleri iki bin beş yüz Türk Lirasını geçtiği takdirde senetle ispat olunması gerekir. Bu hukuki işlemlerin miktar ve değeri ödeme veya borçtan kurtarma gibi bir nedenle iki bin beş yüz Türk

Lirasından aşağı dűőse bile senetsiz ispat olunamaz, demekle, Kanunda ispat sınırı olarak gösterilen belli tutan ařan hukuki işlemler ve senede karşı olan iddialar kural olarak yalnız senetle ispat edilebilir. Bu kaidenin istisnaları bulunmakta olup somut olayda ise bir istisna bulunmamakla birlikte / senetle ispat şartı geçerlidir. Bir hukuki işlemin senetle ispatının gerekip gerekmediği o hukuki işlemin tümünün değerine göre belirlenir. Buna göre de, Ücret miktarı HMK'nun Geçici 1. maddesinin ikinci fıkrası delaletiyle HUMK 288. maddesinde (6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 20Ö.maddesi) belirtilen sınırları aşıyorsa, tespiti gereken gerçek ücretin; hukuksal geçerliliğe haiz olarak düzenlenmiş bulunmaları kaydıyla, işçinin imzasının bulunduğu aylık ücreti gösteren para makbuzları, banka kayıtlar, ticari defter kayıtları, ücret bordroları gibi belgelerle ispatı mümkündür. Yazılı delille ispat sınırın altında kalan miktar içinse tanık dinletilebilir. Tespiti istenen miktar sınır aşıyor olsa bile varlığı iddia edilen çalışmanın öncesine ve sonrasına ait yazılı delil başlangıcı sayılabilecek belgeler bulunuyorsa da tanık dinletilmesi mümkündür. 506 sayılı Kanun'un 78.maddesinde prime esas günlük kazançların alt ve üst sınırlarının ne olacağı gösterilmiştir. Günlük kazancın alt sınırı HUMK'nun 288. (HMK m. 200) maddesinde belirtilen sınırı aşıyorsa, ücretin yazılı delille saptanması gereğinin pratikte bir önemi kalmayacaktır. Zira 506 sayılı Kanun'un 78.maddesine göre, "...günlük kazançtan alt sınırın altında olan sigortalılar ile ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları alt sınır üzerinden hesaplanır" ücretin alt sınırla tespit edilen miktardan fazla olması halinde ise, günlük kazancın hesaplanmasında asgari ücret esas alınır.

Davanın yasal dayanağım oluşturan 506 sayılı Yasanın 29/07/2003 tarih ve 4958 sayılı Yasanın 36. maddesi ile değişik 77/2. maddesinde "Şu kadar ki, ölüm, doğum ve evlenme yardımlar, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma / ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibariyle belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançlarının aylık tutarının tespitinde nazara alınmaz. Bunların dışında her ne ad altında ödeme yapılırsa yapılsın tüm ödemeler prime tabi tutulur." hükmü yer almaktadır.

506 sayılı Yasa'nın 77. madde 1. fıkrasında prim hesabında göz önünde tutulacak kazançlar belirtilmiş, 2. fıkrasında ise bunun istisnaları gösterilmiştir. Fıkroda ifade edildiği biçimde yolluklar prim hesabında nazara alınmazlar ve prime tabi tutulmazlar. Bu Ödeme ücret ve benzeri ödemelerden tamamen farklı nedenlere dayanır. İşin karşılığı olmaktan ziyade işçinin görevi sırasında ihtiyaçlarını (otel, yemek vs. ihtiyaçları) karşılama amacına dayalıdır.

Harcırah (yolluk) işçinin görevli bulunduğu yerden başka yerlere geçici görevle gönderilirken yapacağı ek masrafa karşılık yapılan ödemeler olup, davalı işyeri tarafından her sefer için yapılan ödemelerin bu mahiyette kaldığı şüphesizdir. Çünkü davalı işyeri davacıya ücreti dışında sefer başına Ödeme yaparken asıl amacı davacının yapacağı ek masrafları karşılamak olup, onun ücretini artırmak gibi bir amaç içinde değildir.

Mahkemece, yukarıda açıklanan esaslar doğrultusunda davacıya yapılan ödemelerin 506 sayılı yasanın 77. maddesinin 2. fıkrasında belirttiği şekilde yolluklar kapsamında kalması nedeniyle prime esas kazançlar arasında sayılamayacağı göz önünde bulundurularak davanın reddi yerine yazılı şekilde hüküm kurması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O hâlde, davalı Kurum vekilinin ve davalı işverenin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde Kurum haricindekilere iadesine, 17/09/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.